

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.003.04.2021

Pan
Radosław Witkowski
Prezydent Miasta Radomia
ul. J. Kilińskiego 30
26-600 Radom

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/005 – Realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Radomiu (dalej: Urząd lub UM), ul. J. Kilińskiego 30, 26-600 Radom
Kierownik jednostki kontrolowanej	Radosław Witkowski, Prezydent Miasta Radomia od 19 listopada 2018 r. (dalej: Prezydent Miasta)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania gminy w zakresie określenia potrzeb i zapewnienia warunków, w tym finansowych, realizacji zadań określonych w wieloletnim rządowym programie „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019-2023¹ (dalej: Program). 2. Działania gminy (organu prowadzącego szkoły) w zakresie realizacji wsparcia, o którym mowa w Programie. 3. Sprawozdawczość z wykonania zadań w ramach przyznanego wsparcia finansowego z Programu.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. 7 września 2021 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	Andrzej Brunejko, Główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr KAP/47/2021 z 10 czerwca 2021 r. Marcin Grochal, Specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr KAP/45/2021 z 10 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str.1-4)

¹ Przyjęty uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (M.P. poz. 1007).

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Gminę Miasta Radomia (dalej: Miasto), w okresie objętym kontrolą, zadań w ramach Programu.

Miasto zapewniło warunki, w tym finansowe, umożliwiające realizację Programu. W ramach realizowanej pomocy społecznej ustanowiono lokalny program osłonowy w zakresie dożywiania pn. *Pomoc Gminy Miasta Radomia – posiłek w szkole i w domu* na lata 2019-2023⁴.

Wnioski o przyznanie dotacji celowej na zadania określone w module 1 i 2 Programu zostały terminowo złożone do Wojewody Mazowieckiego. Przed ich sporządzeniem przeprowadzono rzetelną analizę wielkości środków potrzebnych do pełnej realizacji wsparcia w zakresie dożywiania dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej i uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej (dalej: dzieci i uczniowie) oraz osób starszych. Miasto, stosownie do wymogów określonych w § 4 ust. 1 umów dotacji zawartych z Wojewodą Mazowieckim⁵, wyodrębniło ewidencję księgową zadania umożliwiającą identyfikację poszczególnych operacji księgowych w ramach modułów 1 i 2.

Wnioski o udzielenie wsparcia finansowego w ramach modułu 3 Programu zostały sporządzone zgodnie z wymogami oraz terminowo przekazane przez Miasto do Mazowieckiego Kuratora Oświaty. Badanie 34,2% (347,4 tys. zł) wydatków związanych z realizacją zadań w ramach modułu 3 wykazało, że środki z dotacji zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem na cele określone w umowach dotacji zawartych pomiędzy Prezydentem Miasta a Wojewodą Mazowieckim⁶.

Roczne informacje⁷ o realizacji zadań w ramach modułów 1 i 2 Programu oraz roczne zbiorcze sprawozdania z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu za lata 2019-2020 zostały terminowo przekazane odpowiednio Wojewodzie Mazowieckiemu i Mazowieckiemu Kuratorowi Oświaty, a dane w nich zawarte nie były kwestionowane przez te organy.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- nieprzewodzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków z dotacji przekazywanych do szkół na zadania w ramach modułu 3, co było niezgodne z art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸ i § 3 pkt 1 zawartych umów dotacji,
- nieposiadania w okresie od 1 stycznia 2021 r. do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. 7 września 2021 r., strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta, która jest wymagana na podstawie art. 16b ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁹,
- nierzetelnej weryfikacji dwóch z 19 sprawozdań z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu przekazanych przez dyrektorów szkół,

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Stanowiący załącznik Nr 1 do uchwały Nr V/64/2018 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia lokalnego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Gminy Miasta Radomia – posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (dalej: *Lokalny Program Osłonowy*).

⁵ Umowy nr WPS-I.946.207.2019 z 1 kwietnia 2019 r., WPS-I.946.207.2020 z 30 marca 2020 r. i WPS-I.946.207.2021 z 30 marca 2021 r.

⁶ Umowy zawarte z Wojewodą Mazowieckim reprezentowanym przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty nr: 17/POS/2019/JST z 27 czerwca 2019 r., 23/POS/2020/JST z 29 czerwca 2020 r. i 45/POS/2021/JST z 25 czerwca 2021 r.

⁷ Roczne informacje składane były pod nazwą *Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”* za dany rok budżetowy.

⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, ze zm., dalej: ustawa o pomocy społecznej.

- nierzetelnego sporządzenia sprawozdania z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu za 2020 r., przekazanego do Kuratorium Oświaty w Warszawie, w zakresie wydatków związanych z przeprowadzonym remontem.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na terminową i pełną realizację zadań objętych Programem oraz nie spowodowały obniżenia oceny ogólnej kontrolowanej działalności Miasta.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania Miasta w zakresie określenia potrzeb i zapewnienia warunków, w tym finansowych, realizacji zadań określonych w Programie

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Urzędu¹¹ nadzór merytoryczny nad Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Radomiu (dalej: MOPS lub Ośrodek) należał do zadań Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej, a nadzór nad działalnością podległych szkół do zadań Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego. W okresie objętym kontrolą, zadania związane z realizacją modułu 1 i 2 Programu wykonywane były przez MOPS¹², a zadania w ramach modułu 3 Programu przez Wydział Edukacji UM. Do kompetencji tego Wydziału należało m.in. przyjmowanie od szkół wniosków o udzielenie wsparcia finansowego i weryfikowanie danych w nich zawartych pod względem ich prawidłowości i kompletności oraz przygotowywanie zbiorczych wniosków do Mazowieckiego Kuratora Oświaty, a także opracowywanie rocznych sprawozdań z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu na podstawie sprawozdań dyrektorów szkół.

Zarówno ośmiu pracowników Wydziału Edukacji, jak i trzech pracowników Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej, posiadało pisemne zakresy czynności, w których ogólnie przypisano zadania realizowane w ramach Programu.

(akta kontroli str. 7-76, 103-150, 1004-1008)

Prezydent Miasta, na podstawie art. 110 ust. 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej, udzielił Dyrektorowi MOPS i sześciu pracownikom Ośrodka imiennych upoważnień do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

(akta kontroli str. 151-157)

Zadania wynikające z modułu 1 Programu (tj. pomoc udzielana dzieciom i uczniom w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (dalej: zasiłek celowy) albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych) realizowane były w 39 szkołach w 2019 r., w 37 szkołach w 2020 r. i w 34 szkołach w I połowie 2021 r. Wydawanie posiłków w ramach modułu 2 Programu (tj. pomocy udzielanej osobom dorosłym) realizowane było w trzech stołówkach położonych na terenie Miasta, wyłonionych w trybie przetargu nieograniczonego na okres 12 miesięcy oraz w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Radomiu. Zadania w ramach modułu 3 Programu, obejmujące organizację stołówek oraz miejsc

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Zarządzenie nr 2715/2017 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Radomiu, ze zmianami.

¹² Szczegółowy opis ustaleń dotyczących realizacji zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu zawarto w wystąpieniu pokontrolnym nr KAP.410.003.07.2021, skierowanym do Dyrektora MOPS.

spożywania posiłków w szkołach, realizowano w 26 publicznych szkołach podstawowych (10 szkół w 2019 r., dziewięć szkół w 2020 r. oraz siedem szkół w 2021 r.¹³).

(akta kontroli str. 7-18, 448-449, 1001-1003, 1625)

W związku z epidemią COVID-19 Prezydent Miasta wydawał zarządzenia regulujące m.in. tryb pracy i obsługi petentów przez pracowników Urzędu oraz zasady pracy zdalnej pracowników Urzędu. Jak poinformował Prezydent Miasta, *W całym 2020 roku pomimo ograniczeń związanych z epidemią COVID-19 była zachowana ciągłość realizacji zadań związanych z programem „Posiłek w szkole i w domu”. Zadania były realizowane na bieżąco. W przypadku wprowadzenia nauki zdalnej w szkołach, MOPS wygaszał decyzje przyznające posiłek w szkole, a przyznawał świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności.* Dodał także, że w zakresie upowszechnienia wiedzy o możliwości uzyskania pomocy przez potrzebujących, MOPS informował poprzez radio, bądź lokalną prasę o Programie. Pracownicy Ośrodka, w ramach spotkań zespołów Centrum Aktywności Lokalnej, informowali przedstawicieli placówek oświatowych i klubów osiedlowych o formach pomocy i zasadach korzystania ze wsparcia. Ponadto dodał, że pracownicy Urzędu informowali placówki oświatowe o możliwości zamiany formy wsparcia, z obiadów wydawanych w stołówce szkolnej na zasiłek celowy na zakup posiłku oraz o zasadach korzystania ze wsparcia świadczonego przez MOPS z uwagi na COVID-19 i realizację obowiązku szkolnego przez uczniów w trybie zdalnym/hybrydowym.

Wyjaśnił ponadto, że działające na terenie Radomia organizacje pozarządowe nie brały udziału w realizacji Programu, niemniej jednak organizacje takie jak Caritas Diecezji Radomskiej, w przypadku zgłoszenia potrzeb w tym zakresie, informowały osoby potrzebujące o możliwości uzyskania pomocy w MOPS.

(akta kontroli str. 7-18, 165-181, 422-432)

Stosownie do art. 16b ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej Rada Miejska w Radomiu uchwaliła *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2020*¹⁴. W strategii podano m.in. ogólne dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2012 (bez wskazania liczby osób objętych konkretną formą pomocy) oraz opisano charakterystykę systemu pomocy społecznej na terenie Miasta.

Do zakończenia czynności kontrolnych nie została opracowana strategia rozwiązywania problemów społecznych na rok 2021 i lata następne, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 7-18, 223-260)

Rada Miejska w Radomiu uchwaliła lokalny program osłonowy w zakresie dożywiania pn. *Pomoc Gminy Miasta Radomia – posiłek w szkole i w domu* na lata 2019-2023, w którym podano m.in., że celem programu jest:

- zapewnienie posiłku dzieciom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, samotnych, chorych lub niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zarówno posiłków wydawanych w stołówkach, jak i dowożonych osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu,

¹³ W 2021 r. dofinansowanie zostało przyznane siedmiu szkołom na podstawie umowy nr 45/POS/2021/JST z 25 czerwca 2021 r. z terminem wydatkowania środków do 31 grudnia 2021 r.

¹⁴ Uchwała Nr 33/2014 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 22 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia i wdrożenia *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2020*.

- udzielanie wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wymienione w ustawie o pomocy społecznej, w tym warunki dochodowe w wysokości 150% kryterium¹⁵, o którym mowa w art. 8 ust.1 ww. ustawy¹⁶.

Analizy potrzeb pod kątem wielkości środków niezbędnych do realizacji zadań w ramach modułów 1 i 2 Programu były przeprowadzane przez MOPS. Prezydent Miasta poinformował, że każdorazowo przed złożeniem wniosku do Wojewody Mazowieckiego, Dział Realizacji Pomocy MOPS prowadził rozeznanie potrzeb odnośnie szacunkowej liczby dzieci i uczniów oraz osób dorosłych wymagających udzielenia wsparcia finansowego w dożywianiu. W oparciu o te dane oraz na podstawie wykorzystania środków w roku poprzedzającym, przygotowywano wniosek do Wojewody o przyznanie dla Miasta środków z dotacji celowej na realizację Programu.

(akta kontroli str. 261-264, 1004-1008)

Prezydent Miasta w okresie objętym kontrolą występował do Wojewody Mazowieckiego z wnioskami o zwiększenie dotacji do 80% kosztów realizacji zadań określonych w module 1 i 2 Programu¹⁷. W uzasadnieniu podano m.in., że w Mieście Radomiu występuje wysokie bezrobocie, które kształtuje się na poziomie 11-12% przy liczbie mieszkańców wynoszącej ponad 213 tys. osób. Przyznana w 2018 r. dotacja została wykorzystana w 100%¹⁸, a wsparciem objęto ponad 7 tys. osób. Wskazano również, że w przypadku niewyrażenia zgody na zwiększenie dotacji, MOPS nie będzie mógł w pełni zrealizować Programu.

W latach 2019-2021 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych) Miasto nie wnioskowało do Wojewody o zwiększenie kwoty dotacji o 5% na dowóz posiłków do domu dla osób starszych lub niepełnosprawnych. Wynikało to z małego zapotrzebowania zgłaszanego przez mieszkańców oraz zapewnienia dostarczenia posiłków potrzebującym w ramach świadczonych przez MOPS usług opiekuńczych lub przez rodzinę i bliskich.

(akta kontroli str. 318-356, 1813)

W latach 2019-2021 (I połowa) w ramach modułu 3 Programu, 32 publiczne szkoły podstawowe złożyły do Miasta, jako organu prowadzącego, 57 wniosków (30 w 2019 r., 19 w 2020 r. oraz osiem w 2021 r.)¹⁹ o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadań obejmujących doposażenie i poprawę standardu funkcjonujących stołówek szkolnych (własnej kuchni i jadalni), zorganizowanie nowych stołówek szkolnych oraz adaptację, poprawę standardu i wyposażenie pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków (jadalni). Wnioski zostały złożone przez szkoły w terminach określonych w § 6 ust. 3 rozporządzenia Rady

¹⁵ Uchwała Nr V/66/2018 Rady Miejskiej w Radomiu z 18 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania dla osób objętych wieloletnim rządowym programem Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023 w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności; uchwała Nr V/65/2018 Rady Miejskiej w Radomiu z 18 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023.

¹⁶ W art. 7 ustawy o pomocy społecznej wymieniono enumeratywnie powody udzielenia pomocy społecznej, a w art. 8 wskazano wysokość kwot stanowiących kryteria dochodowe dla celów przyznania pomocy społecznej.

¹⁷ Zgodnie z pkt. V.1.2 i V.1.3 Programu na realizację działań przewidzianych programem gmina może otrzymać dotację jeżeli udział wniosków własnych gminy wynosi nie mniej niż 40% przewidywanych kosztów realizacji zadania. Na uzasadniony, pisemny wniosek prezydenta miasta wojewoda może wyrazić zgodę na zwiększenie dotacji, z tym że udział własny gminy nie może wynosić mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji zadania.

¹⁸ W 2018 r. w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 (M.P. z 2015 r. poz. 821 oraz z 2017 r. poz. 1138), Miasto nie wykorzystało kwoty 356,33 zł.

¹⁹ Powyższe liczby wynikają z faktu, iż szkoła, która nie dostała dofinansowania w danym roku budżetowym, ponownie wnioskowała w kolejnym roku o przyznanie dotacji.

Ministrów z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3²⁰ i zawierały wszystkie elementy określone w § 6 ust. 2 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 470-519, 536-644, 822-990)

W Urzędzie nie opracowano pisemnych procedur weryfikacji i oceny przez pracowników UM wniosków o udzielenie wsparcia finansowego składanych przez szkoły w ramach modułu 3 Programu oraz nie dokumentowano tej weryfikacji. Jak wyjaśnił Prezydent Miasta, wnioski składane przez dyrektorów szkół były weryfikowane w oparciu o przepisy rozporządzenia RM w sprawie modułu 3. *Wydział Edukacji nie posiada pisemnych procedur/zasad odnośnie weryfikacji wniosków. Pisemną dokumentację sporządzoną po weryfikacji dokumentacji stanowi wniosek o udzielenie wsparcia finansowego w przedmiotowym Programie.*

(akta kontroli str. 265-269, 422-432)

Na podstawie zweryfikowanych wniosków, które składały szkoły w okresie objętym kontrolą, Prezydent Miasta wystąpił do Kuratorium Oświaty z trzema wnioskami o udzielenie wsparcia finansowego na łączną kwotę 2890,3 tys. zł, z tego w 2019 r. dla 30 szkół na kwotę 1393,3 tys. zł, w 2020 r. dla 19 szkół na kwotę 952,6 tys. zł, a w 2021 r. (I półrocze) dla ośmiu szkół na kwotę 544,4 tys. zł. Wnioski zostały przekazane terminowo (tj. do 30 kwietnia roku, którego dotyczyły²¹) i zawierały wszystkie elementy określone w § 6 ust. 2 rozporządzenia RM w sprawie modułu 3.

W 2019 r. dotacje otrzymało 10 szkół na łączną kwotę 579,5 tys. zł, w 2020 r. - dziewięć szkół na kwotę 437,5 tys. zł, a w 2021 r. (I połowa) – siedem szkół na kwotę 464,4 tys. zł.

Prezydent Miasta poinformował, że Urząd nie otrzymał od Wojewody Mazowieckiego ani od Mazowieckiego Kuratora Oświaty informacji odnośnie przyczyn negatywnego rozpatrzenia wniosku w odniesieniu do danej szkoły, a tym samym braku możliwości otrzymania dotacji celowej na finansowanie zadań objętych wnioskiem w ramach modułu 3 Programu.

(akta kontroli str. 265-269, 470-519, 536-644, 653-990)

Odnosząc się do realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu, Prezydent Miasta wskazał m. in. na brak wytycznych do wypełnienia wniosku i sprawozdań oraz szkolenia instruktazowego dla organów prowadzących z realizacji Programu, a także informacji o przyznanej podczas oceny wniosku liczbie punktów dla poszczególnych szkół oraz informacji o przyczynach nieudzielenia wsparcia finansowego.

(akta kontroli str. 422-429)

W rejestrze skarg i wniosków Miasta odnotowano, że w latach 2019-2021 (I połowa), w zakresie realizacji Programu, do Urzędu wpłynęła jedna skarga²² na pracownika MOPS-u, która dotyczyła nieprzyznania skarżącemu pomocy w formie bonów żywnościowych wydawanych w ramach Programu. Skargę przekazano, według właściwości, Dyrektorowi MOPS. Ponadto w 2021 r. do Rady Miejskiej w Radomiu została przekazana przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej skarga na działalność MOPS. Pismem z dnia 11 czerwca 2021 r. Zastępca Prezydenta Miasta

²⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” dotyczącego wspierania w latach 2019 - 2023 organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków (Dz. U. poz. 267), dalej: rozporządzenie RM w sprawie modułu 3.

²¹ Wniosek przekazano 24.04.2019 r. (pismo z 19 kwietnia 2019 r. WE-III.4424.14.3.2019.IM), a 29 kwietnia 2019 r. złożono korektę wniosku (pismo WE-III.4424.14.3.2019.IM z 29 kwietnia 2019 r.). Wniosek na rok 2020 złożono 23 kwietnia 2020 r. (pismo WE-III.4424.14.3.2020.IM z 21 kwietnia 2020 r.), wniosek na rok 2021 złożono 28 kwietnia 2021 r. (pismo WE-III.4424.14.3.2021.IM z 26 kwietnia 2021 r.).

²² Protokół ustnego przyjęcia skargi z 22 października 2019 r.

poinformował Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Radomiu²³, iż przedstawione w skardze zarzuty są bezzasadne.

(akta kontroli str. 7-18, 182-222)

Realizacja przez Miasto zadań związanych z pomocą w zakresie udzielania wsparcia w dożywianiu w ramach modułu 1 i 2 Programu była kontrolowana w lutym 2021 r. przez pracowników Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 7-18, 158-161)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym powyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieopracowaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Radomia na rok 2021 i kolejne, która jest wymagana na podstawie art. 16b ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Miasto dopiero 1 grudnia 2020 r. rozpoczęło prace związane z opracowaniem strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Radomia na lata 2021 - 2025, co uniemożliwiło uchwalenie tego dokumentu przed 1 stycznia 2021 r. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest obligatoryjnym dokumentem, który musi posiadać każda gmina. Zawiera ona w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, a także określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, jak również wskaźników realizacji zadań. Przygotowanie projektów uchwał rady miejskiej, zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym²⁴, należy do zadań prezydenta miasta.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że 1 grudnia 2020 roku Zastępca Prezydenta Miasta (...) wystąpił do podmiotów/przedstawicieli instytucji działających w obszarze pomocy społecznej na terenie miasta Radomia o wskazanie osób do prac nad nową Strategią na lata 2021-2025. Po wskazaniu osób przez poszczególne instytucje rozpoczęto pracę na ww. dokumentem. Po uzyskaniu stosownej dokumentacji przygotowany został projekt ww. dokumentu na lata 2021-2025, który obecnie jest na etapie konsultacji i przekazania uwag przez instytucje przygotowujące materiały do strategii. Następnie projekt zostanie poddany konsultacjom społecznym.

(akta kontroli str. 7-18, 223-260, 265-269, 305-317)

NIK zwraca uwagę, że prace planistyczne nad opracowaniem strategii rozwiązywania problemów społecznych, powinny być rozpoczęte z takim wyprzedzeniem czasowym, aby jej uchwalenie pozwalało na bieżącą realizację zadań pomocowych uwzględniających kwestie i problemy społeczne, wynikające z przyjętej strategii.

Ocena częściowa

NIK pozytywnie ocenia działania Miasta w badanym obszarze. Stwierdzona nieprawidłowość, polegająca na nieopracowaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych, nie miała wpływu na realizację zadań określonych w Programie.

²³ Pismo z 11 czerwca 2021 znak ZOP.051.12.2021.KD.

²⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1372.

2. Działania Miasta (organu prowadzącego szkoły) w zakresie realizacji wsparcia, o którym mowa w Programie

Opis stanu faktycznego

Realizacja zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu

Prezydent Miasta w latach 2019 - 2021 (I połowa) zawarł z Wojewodą Mazowieckim trzy umowy o wsparcie realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym realizowanego w ramach modułów 1 i 2 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 na łączną kwotę 12 988,2 tys. zł²⁵ (w 2019 r. na kwotę 4400,0 tys. zł, w 2020 r. na 4420,0 tys. zł. i w 2021 r. na 4168,2 tys. zł). Przedmiot umowy i wysokość dotacji celowej były zgodne z wnioskami złożonymi przez Prezydenta Miasta do Wojewody Mazowieckiego.

(akta kontroli str. 366-397)

Dla środków otrzymanych z dotacji celowej na realizację zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu Miasto, stosownie do wymogów określonych w § 4 ust. 1 umów dotacji, prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową dochodów z tych dotacji oraz ewidencję środków z dotacji przekazywanych do MOPS²⁶. Szczegółowa ewidencja wydatków z dotacji celowej związanych z udzielaną pomocą była prowadzona przez MOPS.

(akta kontroli str. 1502-1513)

Na podstawie przyjętych uchwał budżetowych²⁷ Miasto zapewniło w latach 2019-2021 (I połowa) określony w § 2 ust. 3 umów dotacji udział środków własnych finansowanych zadań na poziomie 20% łącznej kwoty realizowanego zadania. Dotacje od Wojewody Mazowieckiego były otrzymywane terminowo w transzach miesięcznych na podstawie złożonego przez Miasto zapotrzebowania (zgodnie z § 1 ust. 4 umów), a następnie niezwłocznie były przekazywane do MOPS, zgodnie z jego zapotrzebowaniem. Kwoty przekazanej dotacji celowej oraz środków własnych w danym roku budżetowym, w ramach modułu 1 i 2 Programu, były zgodne zarówno z kwotami wynikającymi z umów dotacji, jak i ewidencji księgowej prowadzonej w Urzędzie.

(akta kontroli str. 366-397, 520-535, 645-652, 1502-1513, 1626-1682, 1768)

W Urzędzie nie opracowano oddzielnych procedur kontroli odnoszących się do zagadnień związanych z zasadnością udzielania wsparcia w ramach modułów 1 i 2 Programu. Prezydent Miasta wyjaśnił, że wykonanie zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu zostało powierzone MOPS, który odpowiada za ich realizację.

(akta kontroli str. 1602-1608)

Realizacja zadań w ramach modułu 3 Programu

W latach 2019-2021 (I połowa), na realizację zadań w ramach modułu 3, Prezydent Miasta zawarł z Wojewodą Mazowieckim, reprezentowanym przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty, trzy umowy o udzielenie dotacji celowej na organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków w publicznych szkołach podstawowych dla dzieci

²⁵ Umowa nr WPS-I.946.1.207.2019 z 1 kwietnia 2019 r. na kwotę 3016,0 tys. zł, zmieniona aneksami z 16 lipca i 18 listopada 2019 r. do kwoty 4400,0 tys. zł. Umowa nr WPS-I.946.1.207.2020 z 30 marca 2020 r. na kwotę 1650,0 tys. zł, zmieniona aneksami z 7 lipca, 3 listopada i 15 grudnia 2020 r. do wysokości 4420,0 tys. zł. Umowa nr WPS-I.946.1.207.2021 z 30 marca 2021 r. na kwotę 1705,1 tys. zł, zmieniona aneksem z 16 czerwca 2021 r. na kwotę 4168,2 tys. zł.

²⁶ Środki przekazywane były przez Wojewodę Mazowieckiego do Urzędu na wyodrębniony rachunek bankowy.

²⁷ Uchwała budżetowa na 2019 r. Nr V/79/2018 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 19 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 3 stycznia 2019 r. poz. 36), uchwała budżetowa na 2020 r. Nr XXXIV/295/2020 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 27 stycznia 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 6 lutego 2020 r. poz. 1727), uchwała budżetowa na 2021 r. Nr XLVIII/429/2020 Rady Miejskiej w Radomiu z 14 grudnia 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 21 grudnia 2020 r. poz. 13433).

i uczniów w ramach Programu²⁸ na łączną kwotę 1481,4 tys. zł, w tym: w 2019 r. na kwotę 579,5 tys. zł, w 2020 r. na 437,5 tys. zł, a w 2021 r. (I półrocze) na kwotę 464,4 tys. zł. W ramach udzielonej dotacji wsparciem finansowym przy realizacji zadań objęto łącznie 26 szkół, tj. 84,3% szkół objętych wnioskami o udzielenie wsparcia finansowego.

(akta kontroli str. 470-652)

Nie stwierdzono przypadków nieobjęcia danej szkoły przez organ prowadzący wnioskiem o udzielenie wsparcia finansowego z uwagi na przekazanie przez nią danych nieprawidłowych, niekompletnych lub po wyznaczonym terminie. Organ prowadzący przy weryfikacji danych niezbędnych do wniosku, które składały szkoły stosował jednakowe kryteria ich oceny.

Szkoły przedkładając dane w różny sposób przedstawiały kalkulację kosztów, opis realizacji zadania w odniesieniu do tożsamyh prac remontowych jak i wyposażenia. I tak np. koszt malowania określono od 12,20 zł do 55 zł za m² powierzchni, a w innych przypadkach w kalkulacjach podawano rodzaj usługi *malowanie* na kwotę od 10,0 tys. zł do 12,0 tys. zł. Na podstawie składanych wniosków zostało zakupionych m.in. 12 pieców konwekcyjno-parowych (koszt jednostkowy pieca nie przekraczał kwoty 10,0 tys. zł), siedem podstaw do pieca, sześć systemów mycia pieca oraz osiem zmywarek do naczyń.

Jak wyjaśnił Prezydent Miasta, zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie modułu 3, wniosek organu prowadzącego do wojewody zawiera m.in. kalkulację planowanych kosztów realizacji zadania, kwotę wsparcia oraz informację o usługach, wyposażeniu lub wydatkach, które mogą być zaliczane do wkładu rzeczowego. Powyższe kalkulacje sporządzali każdorazowo dyrektorzy szkół jako kierownicy jednostek, po dokonaniu analizy bieżącego stanu technicznego oraz sprawdzeniu aktualnego wyposażenia stołówki szkolnej. Wskazał także, że Miasto nie ma jednostki organizacyjnej Centrum Usług Wspólnych, która realizowałaby zadania centralnych zakupów dla podległych jednostek oświatowych.

Nadzór nad realizacją zakupów sprowadzał się do oceny, czy wskazane we wniosku o udzielenie wsparcia finansowego urządzenia i usługi zostały faktycznie zakupione w odpowiednich kwotach i terminach oraz, czy zostały przedłożone faktury i rachunki dotyczące poniesionych wydatków w ramach zakupów realizowanych samodzielnie przez szkoły. Wnioski i sprawozdania szkół były sprawdzane przez kilku pracowników, którzy nie wymieniali między sobą informacji o rodzaju planowanego wyposażenia i usług związanych z realizacją zadań w ramach modułu 3 przez poszczególne szkoły.

(akta kontroli str. 265-270, 422-432, 536-644, 822-990, 1014-1388)

Badanie 20 faktur obejmujących zrealizowane przez sześć szkół zakupy w ramach modułu 3 Programu nie wykazało nieprawidłowości²⁹. We wszystkich przypadkach otrzymane środki z dotacji celowej zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na realizację zadań objętych wnioskami o udzielenie wsparcia finansowego i w terminach określonych w umowach z Wojewodą Mazowieckim reprezentowanym przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty. Łączna kwota wydatków w ramach badanych faktur VAT wyniosła 347,4 tys. zł.

Przeprowadzone podczas kontroli NIK oględziny w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi im. Lotników Polskich w Zespole Szkolno-

²⁸ Umowy nr: 17/POS/2019/JST z 27 czerwca 2019 r., 23/POS/2020/JST z 29 czerwca 2020 r., 45/POS/2021/JST z 25 czerwca 2021 r.

²⁹ Dokumentacja finansowa dotycząca wydatkowania środków z modułu 1 i 2 znajduje się w MOPS.

Przedszkolnym Nr 3 wykazały, że wszystkie urządzenia wymienione we wniosku³⁰ stanowiącym załącznik do umowy dotacji, znajdowały się w kuchni szkolnej. Ponadto stwierdzono, że elementy wykazane we wniosku jako odrębne pozycje, zawierające w opisie zwrot „do pieca”, funkcjonowały razem z zakupionym piecem konwekcyjno-parowym.

(akta kontroli str. 470-652, 1011-1013, 1318-1324, 1557-1601, 1769-1812)

Środki z dotacji celowej na zadania realizowane w ramach modułu 3 wpływały od Wojewody Mazowieckiego bezpośrednio na rachunek podstawowy Miasta w terminie określonym w § 13 ust. 3 rozporządzenia RM w sprawie modułu 3 i były księgowane w sposób umożliwiający ich identyfikację. Otrzymane dotacje przekazywane były do Referatu Realizacji Budżetu Oświaty Urzędu, a następnie na rachunki bankowe poszczególnych szkół, którym przyznano wsparcie finansowe. Przekazanie dotacji do szkół następowało bez zbędnej zwłoki, na podstawie zgłoszonego przez szkoły zapotrzebowania.

Miasto dla środków z dotacji celowej przekazywanych szkołom na wydatki w ramach modułu 3 Programu, nie prowadziło wyodrębnionej ewidencji księgowej, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 7-18, 1716-1768)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym powyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieprowadzeniu, w latach objętych kontrolą, wyodrębnionej ewidencji księgowej środków z dotacji celowej przekazywanych szkołom na wydatki związane z realizacją zadań w ramach modułu 3 Programu. Było to niezgodne z art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych oraz § 3 pkt 1 umów dotacji zawartych z Wojewodą Mazowieckim, w których wskazano, że dotowany zobowiązany jest do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej³¹ środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że przyjęty w *Gminie Miasta Radomia sposób realizacji zadania „Posiłek w szkole i w domu”*, który zakładał ponoszenie wydatków w innych jednostkach budżetowych (MOPS, gminne placówki oświatowe), a nie w Urzędzie Miejskim przesądził o wyodrębnieniu ewidencji księgowej dla ponoszonych wydatków w tych jednostkach budżetowych. Dodał, że taki sposób prowadzenia ewidencji księgowej umożliwia jednoznaczną identyfikację poniesionych w ramach Programu wydatków.

W zakresie przekazywania przez Referat Realizacji Budżetu Oświaty środków na wydatki do szkół, Prezydent Miasta wyjaśnił, że identyfikacja rodzaju wydatków oraz źródeł finansowania jest możliwa na podstawie opisu przelewów.

Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionuje zasadności prowadzenia wyodrębnionej ewidencji w szkołach, które realizowały zadania w ramach Programu – jako dodatkowego mechanizmu nadzorczego nad realizacją wydatków. Jednak w ocenie NIK, to Miasto jako podmiot dotowany, zobowiązany jest na mocy § 3 pkt 1 umów zawartych z Wojewodą Mazowieckim do zapewnienia wyodrębnionej ewidencji księgowej przekazywanych środków, nawet jeżeli nie stanowią one bezpośrednio wydatków a jedynie środki na wydatki jednostek w ramach realizowanego zadania.

³⁰ Wniosek złożony przez Publiczną Szkołę Podstawową nr 10 z oddziałami Integracyjnymi im. Lotników Polskich w Radomiu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 w Radomiu na kwotę 80 000 zł dotacji. W ramach udzielonej dotacji zakupiono m.in.: automatyczny system mycia pieca (5,5 tys. zł), automatyczny system prysznicowy do pieca (4,8 tys. zł), automatyczny system odparowywania komory pieca (6,1 tys. zł), system podwójnej bezpiecznej klamki do pieca (3,3 tys. zł), system HACCP z portem USB do czytania danych (4,5 tys. zł), podstawę do pieca (1,7 tys. zł).

³¹ Zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości dla budżetu Gminy Miasta Radomia oraz jednostki Urząd Miejski w Radomiu, księgi rachunkowe dla budżetu gminy prowadzone są przez gminną jednostkę Urząd Miejski w Radomiu (Zarządzenia Nr 2824/2018 z 30 stycznia 2018 r. i 1992/2020 z 25 listopada 2020 r. Prezydenta Miasta Radomia).

Takie prowadzenie ewidencji środków z dotacji celowej zapewni, zdaniem NIK, większą transparentność i kontrolę dysponowania tymi środkami.

(akta kontroli str. 7-18, 520-535, 645-652, 1502-1555, 1602-1608, 1716-1768, 1814-1817)

Ocena częściowa

NIK pozytywnie ocenia realizację zadań w badanym obszarze. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na realizację zadań wynikających z Programu.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość z wykonania zadań w ramach przyznanego wsparcia finansowego z Programu

Opis stanu faktycznego

Miasto w latach 2019-2021 (I połowa) wydatkowało środki z dotacji celowej oraz środki własne na realizację zadań w ramach:

- modułu 1 i 2 Programu w łącznej kwocie 14 034,7 tys. zł, z tego: w 2019 r. kwotę 5503,6 tys. zł (4400,0 tys. zł z dotacji i 1103,6 tys. zł ze środków własnych), w 2020 r. kwotę 5530,0 tys. zł (4420,0 tys. zł z dotacji i 1110,0 tys. zł ze środków własnych), a w I połowie 2021 r. - 3001,1 tys. zł (2400,9 tys. zł z dotacji i 600,2 tys. zł ze środków własnych);

- modułu 3 Programu w łącznej kwocie 1272,8 tys. zł, z tego: w 2019 r. kwotę 726,0 tys. zł (579,5 tys. zł z dotacji i 146,4 tys. zł ze środków własnych), a w 2020 r. 546,8 tys. zł (437,5 tys. zł z dotacji i 109,4 tys. zł ze środków własnych). W 2021 r. (I połowa) nie ponoszono wydatków z uwagi na podpisanie umowy 25 czerwca.

Dotacje celowe na realizację zadań w ramach modułów 1, 2 i 3 Programu zostały wykorzystane w całości na cele określone w zawartych umowach oraz rozliczone rzetelnie i w terminach wynikających z tych umów.

Wojewoda Mazowiecki nie występował o zwrot dotacji celowych wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych nienależnie.

(akta kontroli str. 422-449, 470-652, 991-1003, 1164-1501)

W Urzędzie nie opracowano pisemnych mechanizmów weryfikacji terminowości, prawidłowości i rzetelności sporządzania rocznej informacji o realizacji modułu 1 i 2 Programu, którą przekazywano Wojewodzie Mazowieckiemu w formie elektronicznej.

Jak wyjaśnił Prezydent Miasta, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej poddawał analizie i akceptacji merytorycznej przygotowane przez MOPS informacje przekazywane do Wojewody dotyczące m.in. zapotrzebowania na środki finansowe oraz o niedoborach środków finansowych, przed przekazaniem ich Prezydentowi Miasta do podpisu. Koordynacja zadań odbywała się również poprzez zbieranie i akceptację sprawozdań z realizacji dochodów i wydatków budżetowych Ośrodka. Ponadto MOPS przekazywał do Urzędu na bieżąco informacje o sposobie realizacji Programu.

(akta kontroli str. 1004-1008)

Prezydent Miasta, za pośrednictwem MOPS, złożył roczne informacje z realizacji Programu za 2019 r. do Wojewody Mazowieckiego 13 stycznia 2020 r., a za 2020 r. 20 stycznia 2021 r., tj. z zachowaniem terminu określonego w rozdziale VII.1. ust. 1 Programu. Wojewoda Mazowiecki nie występował do Prezydenta Miasta o skorygowanie treści i danych zawartych w przekazanych sprawozdaniach z realizacji Programu.

(akta kontroli str. 991-1008)

W latach objętych kontrolą z udzielonej pomocy w formie posiłku skorzystało w 2019 r. – 1471 osób, w 2020 r. – 1129 osób oraz w 2021 r. (I połowa) 430 osób,

a w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności odpowiednio 5853, 6241 oraz 5250 osób. W Mieście nie udzielano wsparcia w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. W badanym okresie szkoły i stołówki na terenie Miasta wydały łącznie 299 067 posiłków za łączną kwotę 1 931 681 zł. Koszt jednego posiłku w tym okresie kształtował się od 5,8 zł do 11,29 zł (dla dzieci i uczniów od 5,8 zł do 7,7 zł, a dla osób dorosłych od 10,69 zł do 11,29 zł).

(akta kontroli str. 991-1003)

Prezydent Miasta nie ustanowił pisemnych mechanizmów kontroli sposobu i terminowości wykonania zadań w ramach modułu 3 Programu w odniesieniu do szkół, którym udzielono wsparcia na podstawie przesłanych wniosków. W Mieście nie opracowano również pisemnych mechanizmów weryfikacji terminowości, prawidłowości i rzetelności sporządzania rocznego zbiorczego sprawozdania z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu, które przekazywano za pośrednictwem Mazowieckiego Kuratora Oświaty do Wojewody Mazowieckiego. Dane zawarte w zbiorczych sprawozdaniach z realizacji zadań za lata 2019-2020 pochodziły ze sprawozdań przekazywanych przez szkoły realizujące zadania w ramach tego modułu. Miasto, jako organ prowadzący, do sprawozdań załączało m.in. faktury VAT i rachunki poświadczające wysokość wydatków poniesionych w ramach otrzymanego dofinansowania.

W latach 2019-2021 (I połowa) nie przeprowadzono w szkołach kontroli realizacji modułu 3 Programu zarówno w trakcie jak i po zakończeniu zadania.

Prezydent wyjaśnił, że działalność szkół i placówek oświatowych objęta jest bieżącym nadzorem i kontrolą przez Wydział Edukacji i Biuro Kontroli Urzędu. Wskazał także, że w ramach nadzoru przesyłano do szkół pisma, w których informowano, że wzór sprawozdania w ramach modułu 3 znajduje się na stronie Ministerstwa Edukacji i Nauki, a także przypominano o terminie przekazania sprawozdania do Urzędu. Informowano w nich także dyrektorów szkół, że faktury potwierdzające realizację wydatku powinny być zgodne z danymi zawartymi we wniosku.

Odnośnie analizy sprawozdań przekazanych do Urzędu przez szkoły, Prezydent wyjaśnił, że *Organ prowadzący przeprowadził analizę sprawozdań składanych przez placówki, a efekty rzeczowe oceniono na podstawie przedstawianych przez placówki faktur za dokonane zakupy i usługi*. Podał ponadto, że stwierdzono pojedyncze przypadki nieprawidłowości wypełnionych sprawozdań przez szkoły, które otrzymały wsparcie finansowe. *Dotyczyły błędnej interpretacji pytania: czy w szkole są wydawane posiłki dla uczniów innej szkoły? (5 szkół) oraz nieprawidłowego wykonania zestawienia ilościowo-wartościowego realizacji zadania (1 szkoła).*

(akta kontroli str. 422-429, 433-446, 1602-1608)

Szczegółowe badanie 19 sprawozdań z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu złożonych do organu prowadzącego przez szkoły objęte wsparciem finansowym w latach 2019-2020 wykazało, że w dwóch przypadkach nie został wypełniony punkt nr 7 sprawozdań, co szerzej opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1389-1501)

Sprawozdania z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu zostały przekazane przez szkoły do organu prowadzącego w terminie określonym w § 14 ust. 1 rozporządzenia RM w sprawie modułu 3 Programu.

(akta kontroli str. 1449-1501)

Prezydent Miasta wyjaśnił, że ocena efektów realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu była dokonywana przez pracowników Wydziału Edukacji, jedynie na podstawie sprawozdań finansowych i merytorycznych składanych przez szkoły. Nie dokonywano innej oceny efektów realizacji zadania w ramach modułu 3, w tym w odniesieniu do wysokości środków wydatkowanych z Programu.

(akta kontroli str. 422-429)

Prezydent Miasta terminowo przekazał do Kuratorium Oświaty sprawozdania z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu za lata 2019-2020. Sprawozdania te zawierały dane w szczególności określonej w § 15 ust. 2 pkt 1-4 rozporządzenia RM w sprawie modułu 3³².

Ze sprawozdań organu prowadzącego z realizacji Programu (moduł 3) wynikało, że w ramach wsparcia finansowego w 2019 r. w szkołach przeprowadzono prace remontowo-adaptacyjne kuchni i jadalni na łączną kwotę 223 947 zł oraz zakupiono wyposażenie kuchni w stołówce szkolnej za łączną kwotę 502 014 zł. W 2020 r. przeprowadzono prace remontowo-adaptacyjne na łączną kwotę 143 223 zł oraz zakupiono wyposażenie kuchni za łączną kwotę 398 000 zł i wyposażenie pomieszczeń do spożywania posiłków za łączną kwotę 5600 zł.

Z ustaleń kontroli wynika, że sprawozdanie z realizacji zadań w ramach modułu 3 za 2020 r. zostało sporządzone niezetelnie, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 422-449, 527-535, 645-652)

Sprawozdania finansowe z realizacji modułu 3 Programu za rok 2019 i 2020 zostały przekazane do Kuratorium Oświaty w terminie określonym w § 7 ust. 1 umów, tj. do 15 stycznia roku następnego. Do zakończenia czynności kontrolnych Mazowiecki Kurator Oświaty nie stwierdził przypadków nieprawidłowości w sprawozdaniach przekazanych przez Prezydenta.

(akta kontroli str. 450-469)

W latach 2019-2020 sześć z 30 szkół, które otrzymały wsparcie finansowe na realizację zadań w ramach modułu 1 Programu było skontrolowanych przez Biuro Kontroli Urzędu Miasta Radomia w ramach kontroli finansowych miejskich jednostek organizacyjnych. Kontrolą objęto zadania związane z przyznawaniem posiłków dzieciom bez weryfikacji kryterium dochodowego, tj. na podstawie wniosków składanych przez dyrektorów szkół³³. Wyniki kontroli w powyższym zakresie nie wykazały nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 398-428)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym powyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

1. Niezetelnej weryfikacji sprawozdań z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu, przekazanych przez dyrektorów szkół do organu prowadzącego. NIK ustaliła, że w dwóch z 19 sprawozdań złożonych przez szkoły nie został dochowany obowiązek wypełnienia punktu nr 7 dotyczącego wyjaśnienia powodów rozbieżności między kalkulacją kosztów realizacji zadania wykazaną w złożonym wniosku a faktycznymi zakupami. W sprawozdaniach tych, pomimo klauzuli, że w przypadku braku rozbieżności należało wpisać *Zestawienie ilościowo-wartościowe zgodne z kalkulacją kosztów realizacji zadania*, punkt nr 7 nie został wypełniony.

³² Sprawozdanie za rok 2019 złożono 27 marca 2020 r., a sprawozdanie za 2020 r. 29 marca 2021 r.

³³ Zgodnie z pkt. III.1.2. Programu w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko nie spełnia wymagań, a wyraża chęć zjedzenia posiłku, dyrektor szkoły informuje Ośrodek Pomocy Społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że w związku z COVID-19 ograniczono bezpośrednie kontakty ze szkołami do drogi e-mailowej, telefonicznej i z wykorzystaniem Zintegrowanego Systemu Zarządzania Oświatą. W związku z powyższym w trakcie weryfikacji sprawozdań szkół, zwracano się telefonicznie do dyrektorów szkół o wyjaśnienie braków w opisach. Dyrektor Wydziału Edukacji podała, że niewypełnianie pkt 7 sprawozdań spowodowane było *niedopatrzeniem*³⁴ oraz uznaniu przez dyrektora placówki, że nie ma konieczności wykazywania rozbieżności w sprawozdaniu merytorycznym, gdyż zostały one wcześniej wykazane w sprawozdaniu finansowym³⁵.

(akta kontroli str. 422-431, 1455-1460, 1489-1495, 1769-1771)

W ocenie NIK nie dołożono należytej staranności w zakresie weryfikacji sprawozdań składanych przez szkoły. Do czasu zakończenia kontroli, pomimo zniesienia ograniczeń wynikających z pandemii, sprawozdania te nie zostały skorygowane przez dyrektorów szkół.

2. Nierzetelnym sporządzeniu sprawozdania z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu za 2020 r., przekazanym do Kuratorium Oświaty w Warszawie. W sprawozdaniu tym w rubryce *Usługi remontowo-adaptacyjne do stołówek lub pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków (jadalni)* uwzględniono jedynie kwotę 984,00 zł (usługa montażu podłóg i listew), pozostała kwota 4082,43 zł (zakup m.in. paneli i listew) została uwzględniona w tabeli w rubryce – *Wypożyczenie kuchni w stołówce szkolnej*³⁶.

Jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Edukacji (...) *wydatki zaklasyfikowano zgodnie z rozporządzeniem o klasyfikacji budżetowej gdyż usługa montażu podłóg i listew to § 430 „Zakup usług pozostałych”, natomiast zakup paneli podłogowych i listew przypodłogowych zgodnie z ww. klasyfikacją jest materiałem i został ujęty w § 421 „Zakup materiałów i wyposażenia”. Szkoła dokonała takiej klasyfikacji, gdyż oddzielnie nabyła m.in. panele i listwy przypodłogowe i oddzielnie usługę montażu paneli i listew co udokumentowała dowodami zakupu w postaci faktur (...).*

(akta kontroli str. 433-439, 1376-1382, 1455-1460, 1578-1581, 1769-1771)

Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionuje zaklasyfikowania wydatków we wskazanych paragrafach klasyfikacji budżetowej, a jedynie nieujęcie ich w pozycji *Usługi remontowo-adaptacyjne do stołówek (...)* zbiorczego zestawienia ilościowo-wartościowego z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu.

Panele podłogowe i listwy nie były wyposażeniem kuchni, o którym mowa w § 2 ust. 7 pkt 2 rozporządzenia w sprawie modułu 3, nie mogły więc zostać ujęte w sprawozdaniu w rubryce *Wypożyczenie kuchni (...)*. Stanowiły one bowiem materiały niezbędne do wykonania zakupionej przez szkołę usługi montażu podłóg i listew. W związku z powyższym, w zbiorczym zestawieniu ilościowo-wartościowym z realizacji zadań, wydatki związane z zakupem paneli i listew powinny zostać ujęte w rubryce *Usługi remontowo-adaptacyjne do stołówek (...)*.

Ocena częściowa

NIK pozytywnie ocenia realizację zadań w badanym obszarze. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na realizację zadań wynikających z modułu 3 Programu.

³⁴ Dotyczy Publicznej Szkoły Podstawowej nr 11 im. Adama Jerzego Czartoryskiego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 2 w Radomiu.

³⁵ Dotyczy Publicznej Szkoły Podstawowej nr 32 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Radomiu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 4.

³⁶ Wydatki były realizowane przez Publiczną Szkołę Podstawową Nr 32 zgodnie z wnioskiem o udzielenie wsparcia finansowego.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych na rok 2021 i lata kolejne.
2. Wyodrębnienie w ewidencji księgowej Miasta środków z dotacji przekazywanych szkołom na wydatki ponoszone w ramach modułu 3 Programu.
3. Zapewnienie rzetelnej weryfikacji sprawozdań z realizacji zadania w ramach modułu 3 Programu, przekazywanych przez szkoły.
4. Rzetelne sporządzanie sprawozdań z realizacji modułu 3 Programu, przekazywanych do kuratorium oświaty.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, września 2021 r.

Kontroler
Marcin Grochal
Specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis

.....
podpis